

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze diplomové práce

**Vývoj místní samosprávy v městské části Praha 6 -
Suchdol**

Přemysl Víška

© 2015 ČZU v Praze

Vývoj místní samosprávy v městské části Praha 6- Suchdol

The Development of Local Government in the Municipality of Prague 6 - Suchdol

Souhrn

Diplomová práce se zabývá problematikou politického procesu v městské části Praha 6-Suchdol. Práce má charakter případové studie. Její první část obsahuje teoretické vymezení pojmů, které se týkají struktury a pravomocí orgánů obecní samosprávy, komunálních voleb, komunálního volebního systému, problematiky teorie koalic na komunální úrovni, typologizace politických systémů na lokální úrovni a politické participace občanů. Následující část už je zaměřena na charakteristiku městské části Praha 6-Suchdol, kde lze vedle krátkého shrnutí obecných faktů, historie a socioekonomických ukazatelů nalézt také popis nejdůležitějších témat v obci. Poslední, praktická část, se pak věnuje analýze voleb do zastupitelstva městské části za jednotlivá volební období, pluralitě zdejšího politického prostředí, konfliktní linii, vývoji lokálního stranického systému z hlediska kontinuity kandidatury, lokálnímu modelu demokracie a občanské participaci.

Klíčová slova: Suchdol, místní samospráva, komunální volby, volební strany, lokální stranický systém, komunální koalice.

Úvod

To, že komunální volby nejsou pro voliče příliš atraktivní, dokládá mimo jiné jejich nevelká účast u hlasovacích úřadů. Ta je sice vyšší než například ve volbách do Evropského parlamentu či do Senátu, avšak zdaleka nedosahuje úrovně voleb do Poslanecké sněmovny. S jistou dávkou opatrnosti by se tedy nechalo říci, že občané se více ztotožňují se svým státem, případně vnímají jeho problémy jako důležitější. Lidé si přitom mnohdy neuvědomují, že jsou to často právě obecní témata, která mají na jejich život bezprostřední dopad, a zužují význam této sféry politiky na upravené chodníky.

Ani pro politology nebyla komunální politika zpočátku příliš lákavá. To se změnilo až v posledních letech, kdy se stala vděčným předmětem zájmu jejich bádání. Není se čemu divit, vždy je v ní totiž co zkoumat, ať už se jedná třeba o analýzu volebních výsledků, sestavování kandidátních listin, kontinuitu kandidatury, skládání povolebních koalic, či například politickou participaci občanů. Ačkoli existují jakási teoretická východiska, podle kterých je možné obce s pomocí výše zmiňovaných kritérií zařadit do jednotlivých kategorií, málokdy se setkáváme s tím, že by je nějaká obec v praxi naplňovala ze sta procent. Zpravidla totiž dochází k určitému prolínání mezi modely, což je dáno především tím, že každá obec žije svými vlastními socioekonomickými faktory. Více než kdy jindy tak nabývá na důležitosti známé rčení: „Jiný kraj, jiný mrav.“

Nejinak je tomu i v pražském Suchdole, jehož postavení je o to specifitější díky tomu, že se jedná o městskou část Prahy. To se projevuje například v rozpočtu obce, na který má z hlediska příjmů značný vliv vedení magistrátu hlavního města. Tuto skutečnost si člověk uvědomí zejména ve chvíli, kdy je obec se svým „nadřazeným“ územním celkem v permanentní válce a peněžní kohoutky jsou pro ni utáženy, protože se nechová zrovna tak, jak by se podle vedoucích městských představitelů chovat měla. Jak se ukazuje právě na příkladu MČ Praha 6 - Suchdol, vedle poměrně běžných okolností, jako jsou osobní rozpory komunálních politiků nebo ideologické rozdíly, může i toto těsné sepejetí obce s městem, jehož je součástí, podstatně ovlivnit místní politické prostředí. Speciálně pak v situaci, kdy se za touto pošramocenou relací obou aktérů skrývají rozdílné názory na klíčové dopravní projekty celonárodního významu, jako je dálniční obchvat kolem Prahy nebo další rozšiřování letiště.

Cíl a metodika

Práce má podobu případové studie. Jejím hlavním cílem bylo zjistit: Jaké faktory měly vliv na charakter politického rozhodování orgánů místní samosprávy v městské části Praha 6 – Suchdol ve volebních obdobích od roku 1994?

Diplomová práce je rozdělena na tři části. V teoretické části práce jsou nastíněny základní teoretické poznatky o obcích, struktuře a pravomocích orgánů obecní samosprávy, komunálních volbách, komunálním volebním systému, koalicích, typologizaci politických systémů na lokální úrovni atd. Zdrojem informací pro zpracování této části se stala odborná literatura, tedy knihy a politologická periodika, přičemž obojí je možné zařadit do techniky studia dokumentů. Jde o neinvazivní techniku sběru dat, kterou lze vymezit jako zkoumání a hodnocení lidských stop a artefaktů. Toto studium není ovlivnitelné výzkumem a mezi jeho klady se řadí zkoumání výpovědí jinak nedostupných osob, vysoká kvalita dokumentů vytvořených profesionály a finanční nenáročnost.

Stejná metoda byla využita i v další části práce, která už je věnována MČ Praha 6 – Suchdol. Vedle stručného shrnutí obecných skutečností a historie ji tvoří zejména socioekonomické ukazatele, kde byla okomentována data opatřená Českým statistickým úřadem. Tyto informace, které byly získány ze sčítání lidu, domů a bytů v letech 2001 a 2011, mohou pomoci pochopit chování obyvatel městské části. Dále byl vyčleněn určitý prostor pro nejzávažnější obecní témata za přispění článků z webových prezentací nejenom denního tisku.

Poslední, praktická část, obsahuje analýzu šesti po sobě jdoucích voleb, v níž došlo ke srovnání volebních výsledků, volebních aktérů a popisu povolebního dění. Nemenší význam pro výzkum má i zjištění plurality místního politického prostředí, porozumění konfliktní linii, zachycení vývoje lokálního stranického systému, zařazení lokálního modelu demokracie a vyjádření politické participace občanů. Pro zpracování této části práce posloužila data z volebního serveru Českého statistického úřadu, zápisy z jednání zastupitelstva a rozhovory s představiteli lokálních politických subjektů, které měly formu semistandardizovaného interview.

Závěr

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jaké faktory mají vliv na charakter politického rozhodování orgánů místní samosprávy v MČ Praha 6 - Suchdol.

Do politického dění v městské části významně vstupuje otázka jižní varianty dálničního okruhu kolem Prahy a rozšíření letiště. V suchdolském politickém spektru se vyprofilovaly dva názory na tyto stavby - zatímco jedni tvrdí, že obchvat a častější přelet letadel by se negativním způsobem dotkly kvality života obyvatel, ti druzí nechtějí výstavbám bránit s tím, že hlavní město okruh i dráhu nutně potřebuje. Tento názorový protiklad se promítá do složení rady obce, ačkoli v případě letiště panuje větší shoda.

S předcházejícím tématem úzce souvisí další faktor. Ten má své kořeny v těsném spojení Prahy se svými městskými částmi. Odmítavý postoj vedoucích představitelů Suchdola se stal trnem v oku primátorům z ODS a TOP 09, což vedlo k tomu, že městské části byly upírány finanční prostředky. Situace se uklidnila až díky vzniku koalice na pražském magistrátu ve složení ANO 2011 – Trojkoalice - ČSSD.

Třebaže v obcích menší střední velikosti zpravidla zůstávají ideologické faktory stát stranou, v MČ Praha 6 – Suchdol tomu chodí poněkud jinak. Příkladem je situace po komunálních volbách v roce 2006, kdy ODS odmítla spolupracovat se zastupitelem za KSČM.

Občanští demokraté jsou přesvědčeni, že i na komunální úrovni hraje pravo/levé vidění světa svoji roli. To dokládají svým návrhem na řešení problému nedostatečné kapacity předškolních zařízení.

Nezávislí kandidáti na komunální úrovni mohou mít často ideologicky vyprofilovaný charakter. To je také případ SOS, čemuž nasvědčuje spolupráce se Starosty a nezávislími a Stranou zelených. O ideologické náplni SOS svědčí i jejich volební program, kde je kladen velký důraz na ochranu životního prostředí.

Naopak v souladu s definicí obcí menší střední velikosti hrají v Suchdole důležitou roli osobní vztahy. V roce 1994 se vítězná ODS nepodařilo dohodnout na koaliční spolupráci s dalšími subjekty. Sami představitelé občanských demokratů přitom přiznávají, že do povolebního jednání významným způsobem zasáhly osobní averze.

Osobní antipatie se promítly i do povolebního vyjednávání v roce 2006. Rýsující se koaliční spolupráce mezi ODS, ČSSD a KDU-ČSL ztroskotala na špatných vztazích mezi představiteli lidovců a sociálních demokratů.

Co se týče politické participace, ovlivňují občané politické dění v městské části především nízkou volební účastí, která se s každými dalšími komunálními volbami snižuje. Pokud jde o pasivní volební právo, celkový počet kandidátů vždy výrazným způsobem převýšil počet volených zastupitelů. V poslední době si však nelze nevšimnout určitého sestupného trendu, který se promítá do snižujících se hodnot indexu plurality.

Opomenout nelze ani nepolitickou formu občanské participace. V městské části působí řada sdružení a spolků. Zároveň se zde uskutečňuje velké množství kulturních a společenských akcí, z nichž některé vedení radnice spolupořádá, jiné organizuje přímo sama.

Seznam použitých zdrojů

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing a.s., 2010, 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, 2006, 162 s. ISBN 80-213-1157-6.

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing a.s., 2009, 256 s. ISBN 978-802-4729-084.

JÜPTNER, Petr. Komunální koalice a politické modely. *Politologická revue*. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004, č. 2. ISSN 1211-0353.

CABADA, L. a kol., *Koalice a koaliční vztahy České republiky v evropském kontextu*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 223 s. ISBN 80-738-0004-7.

ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa nakladatelství, 2008, 165 s. ISBN 978-808-7197-004.